

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue

VALTUUSTOKYSYMYS, PERUSSUOMALAISET, SATU LAMPI

ASIAKASMAKSUT

1. Onko Keski-Uudenmaan hyvinvointialue noudattanut rahoitus- ja talousjaoston 24.5.2023 hyväksymää ohjetta asiakasmaksujen alentamisen ja vapauttamisen perusteista, jonka mukaan asiakasmaksun huojennusta tai vapautusta ei myönnetä, mikäli kyseinen lasku on jo huomioitu menona Kelan toimeentulotukilaskelmassa?
2. Aikooko Keski-Uudenmaan hyvinvointialue oikaista Rahoitus- ja talousjaosto 24.5.2023 hyväksymää ohjetta asiakasmaksujen alentamisen ja vapauttamisen perusteista sosiaali- ja terveysministeriön viime vuonna lähettämän ohjauskirjeen mukaisesti? Ministeriön ohjeistuksen mukaan Kelan myöntämä toimeentulotuki ei ole peruste jättää asiakasmaksua alentamatta tai perimättä, mikäli hyvinvointialue arvioi edellytysten maksujen huojentamiselle muuten täyttyvän.
3. Miten Keski-Uudenmaan hyvinvointialue aikoo menetellä ohjeen mukaisesti jo tehtyjen päätösten osalta?
4. Aikooko Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tarkentaa tiedottamista asiakasmaksujen alentamisen ja vapauttamisen perusteista nettisivuillaan kohdassa laskutus ja maksukatto?

Asiakasmaksujen alentamisissa ja perimättä jättämisissä on muodostunut toisistaan poikkeavia käytäntöjä hyvinvointialueilla

Keusoten Rahoitus- ja talousjaosto teki 24.5.2023 päätöksen huojentamismenettelyn soveltamisesta. Päätöksessä kirjattiin, että mikäli lasku, johon haetaan maksuvapautusta, on huomioitu toimeentulotukilaskelmassa menona, ei kyseiseen laskuun myönnetä maksuvapautusta.

Soveltamispäätös on ristiriidassa voimassa olevan lainsäädännön ja STM:n ohjausasiakirjan kanssa.

STM lähetti viime vuonna hyvinvointialueille ohjausasiakirjan. Siinä todetaan, että vaikka Kela on myöntänyt toimeentulotukea asiakasmaksuun, ei se ole peruste jättää maksu alentamatta tai palauttamatta, mikäli hyvinvointialue arvioi edellytysten olevan olemassa maksujen huojentamiselle.

Toimeentulotuki on viimesijainen etuus, eikä sen tulisi paikata asiakasmaksujen aiheuttamaa maksurasitusta ja asiakasmaksun alentamisen, sen kokonaan poistamisen tai jo määrätyn maksun perimättä jättämisen olisi aina oltava ensisijaisia toimenpiteitä toimeentulotuen myöntämiseen nähden.

Asiakasmaksulaki velvoittaa hyvinvointialueet alentamaan maksuja

Asiakasmaksulain 11 § velvoittaa hyvinvointialueet alentamaan sosiaalihuollon maksuja tai tulosisidonnaisia terveydenhuollon maksuja, jos ne vaarantavat asiakkaan toimeentulon, perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista. 11 § 2 mom. mahdollistaa myös muiden maksujen huojentamisen tai perimättä jättämisen.

Ennen ensimmäistä palvelutapahtumaa tai sen yhteydessä hyvinvointialueen on annettava asiakkaalle tieto, mitä asiakasmaksulaissa säädetään maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä.

Vaikka asiakasmaksulaki velvoittaa hyvinvointialueita alentamaan tai jättämään asiakasmaksun perimättä tietyissä tilanteissa, laissa ei säädetä yksityiskohtaisesti siitä, millä perusteilla tai millaisin menettelyin asiakasmaksuja käytännössä alennetaan tai jätetään perimättä.

Tämä antaa hyvinvointialueille laajan harkintavallan sääntelyn soveltamisessa. Lainsäädäntö ei muun muassa määrittele tulo- ja menorajoja, hyväksyttäviä menoja tai varallisuuden huomioon ottamista. Hyvinvointialueet ovat laatineet omat soveltamisohjeensa ja päättävät siitä, mitä asiakasmaksun alentamista tai perimättä jättämistä koskevassa harkinnassa otetaan huomioon.

Mäntsälässä 13.10.2026

Perussuomalaisten valtuustoryhmän puolesta Satu Lampi